

BULLETIN ZDRAVÝCH MĚST ČR

04 / 99

Kontakt : NSZM ČR, Šrobárova 48, 100 42 Praha 10

T: (0602) 500639 | T/F: (02) 67082352 | W: www.nszm.cz | E: paha@nszm.cz

STÁLÝ ÚVOD BULLETINU ZM

Zdravé město je **mezinárodní označení** pro město, které je aktivně zapojeno do realizace **Projektu Zdravé město**.

Cílem Projektu je přispět konkrétními kroky ke **spokojenosti a zdraví lidí**, a současně vytvořit **přitažlivý image města** vůči návštěvníkům a jiným partnerům. Hlavní cestou je **strategické plánování a řízení rozvoje města** se silným využitím nadsektorové týmové práce a s cíleným zapojením veřejnosti.

Výsledkem má být město odpovídající požadavkům **Evropské unie, Spojených národů** a moderních nadnárodních trendů a dokumentů – zejména **udržitelného rozvoje**, který je založen na harmonickém vývoji hospodářství a společenské oblasti za zodpovědného přístupu k životnímu prostředí v dlouhodobém průmětu.

Postup Zdravého města se projevuje v dílčích, každodenních aktivitách, které však mají vycházet ze **strategického rozvoje města** ke kvalitnímu životu. K tomuto postupu přináší Česká Brána 21 řadu doporučení, která vznikají ve spolupráci s mnoha odbornými partnery (WHO, UNDP, Universitou Karlovou, Státním zdravotním ústavem a mnoha vědeckými pracovišti a organizacemi v ČR i zahraničí).

Základními **vizemi**, který vystihují stav města podle České Brány 21, jsou :

UDRŽITELNÉ město | MĚSTO pro DĚTI | ZDRAVÝ ŽIVOT jako móda | MĚSTO jako DOMOV
MĚSTO informací a technologií | PROSPERUJÍCÍ město | NAŠE MĚSTO stojí za to vidět

Informace o Zdravých městech najdete i na internetu na výše uvedené adrese. Současně je možné navštívit rozsáhlý informační **internet systém Brána** (<http://www.brana.cz>) - zde lze aktuálně získávat **přehled o akcích v ČR i zahraničí**, a to **24 hodin denně**. V případě dotazů či námětů je možné přímo kontaktovat **Kancelář Zdravých měst v Praze** na uvedených kontaktních číslech.

AKTUALITA

• [New Gate 21 – Worldwide Project EXPO 2000]

V červnu 1999 byl program Česká Brána 21 (New Gate 21) zařazen mezi „Světové projekty EXPO 2000“ v rámci světové výstavy EXPO 2000 v Hannoveru.

Do výběrové řízení na toto ocenění bylo nominováno celkem 244 projektů, ze kterých mezinárodní komise vybrala 126. Světové projekty EXPO 2000 mají reprezentovat aktivity, které nejvíce přispívají k udržitelnému rozvoji v různých místech světa a v široké škále odborných oblastí.

Uvedené prestižní ocenění je poctou jak pro Zdravá města ČR a jejich odborné partnery, kteří program Česká Brána 21 společně připravili, tak pro celou Českou republiku, která tak získává image výjimečnosti v regionu střední a východní Evropy.

Předseda NSZM ČR rozeslal blahopřání a děkovné dopisy Zdravým městům ČR a všem partnerům, kteří s NSZM ČR dosud spolupracovali na programu Česká Brána 21.

Věříme, že tento úspěch České Brány 21 / New Gate 21 není poslední.

ČESKÁ BRÁNA 21 ŽIJE – ANEB CO SE UDÁLO

• [Česká Brána 21 o prázdninách '99 v Třebíči]

Ve dnech 9.-10.8.1999 proběhl ve Zdravé městě Třebíči jeden z důležitých kroků tvorby Strategického rozvojového plánu – analýza pomocí metody RESAP. Jedná se o zajímavou techniku týmové práce, která umožňuje efektivní získání názorů na stav města, na míru preventivního chování v různých oblastech a na priority těchto oblastí. Analýzu provádějí sami obyvatelé města na základě diskuse řízené externím lektorem. Získané názory a informace jsou účastníky diskusního šetření zaznamenány do speciálních dotazníků a po odborném zpracování jsou dále využívány při tvorbě strategie.

Akce byla organizována Národní sítí Zdravých měst ČR ve spolupráci s odborným partnerem, agenturou MS Team, zastoupeným Dr. Kubátovou. MS Team přinesl vítanou pomoc v podobě financování akce z projektu Copernicus. Volba pro uspořádání akce padla na Třebíč, která je již delší dobu díky svým aktivitám ukázkovým Zdravé město střední velikosti v podmínkách ČR. Rozhodujícím se stal záměr Třebíče zpracovat Strategický rozvojový plán města v souladu s Metodikou České Brány 21 – tj. ve směru udržitelného rozvoje, se silnou podporou zdraví a kvality života.

Město Třebíč pozvalo ke kulatému stolu osobnosti, které dobře reprezentují různé sektory života ve městě. Přesto, že letní sezóna dovolených byla v plné proudu, se dvoudenního intenzivního jednání zúčastnil i starosta Ing. Pavel Janata a několik členů městské rady a zastupitelstva.

Mimo samotné diskusního šetření byli účastníci podrobně obeznámeni s mnoha aktuálními informacemi: s obsahem pojmu „udržitelný rozvoj“, s manažerskými technikami týmové práce a strategického rozvoje města. Paní Mirka Čermáková, redaktorka Pulsu Třebíčska, se ptala účastníků akce v Třebíči: **Bylo pro vás školení na dané téma přínosem?** (Podrobný článek o akci v Třebíči najdete na konci Bulletinu ZM)

§ *Petr Gross – student*

Studuji ekonomicko správní fakultu na universitě v Pardubicích. To, co se zde přednáší, se částečně také učíme. Koncepte Zdravého města je nutná a bránit životní prostředí je nutné inteligentním stylem a ne živelně.

§ *Jiří Křivan – podnikatel v dopravě*

Koncepte Zdravé město je mi velice sympatická. Pokud chce podnikatel podnikat, musí být zdravý a k tomu potřebuje zdravé okolí. Pro mě, jako dopravce, se zde řeší i koncepční otázky hromadné dopravy.

§ *Marek Buš – ředitel MKS*

Školení přispělo k orientaci v nových systémech řízení, ke komunikaci v rámci firmy, či organizace, týkalo se důležité motivace pracovníků. Setkalo se tu dvacet lidí z různých sfér, kteří mohou pro město hodně udělat.

§ *Petr Urbánek – správce městské zeleně*

Obrázkové materiály ukazují na složitost tématu v celé šíři. Je zajímavé vidět svoji oblast práce v širších souvislostech. Oceňuji hloubku a úroveň jednotlivých přednášek, ke kterým jsme se dostali díky tomu, že jsme v síti Zdravých měst.

§ *Radek Číhal – vedoucí odboru výstavby a životního prostředí*

Dnes musíme často řešit existenční otázky města a školení lze přirovnat k teoretické vizi, která se od denní praxe přece jen liší. Přesto si myslím, že získané poznatky se v budoucnu zúročí. Rozhodně to nebyl promarněný čas.

§ *Stanislav Hort – podnikatel*

Setkali se tu lidé ze samosprávy a různých resortů a mohli si předat zkušenosti. Důležité je že se tyto názory dostanou především do povědomí radnice. Právě tím se tvoří koncepte. Velice mne zajímaly otázky týmové práce.

(Zdroj: Puls Třebíčska)

INSPIRACE PRO MĚSTA ČR

• [Brno – Ukázkové město v rámci České Brány 21]

Brno je dnes ukázkovým městem v rámci České Brány 21, které může být vzorem pro ostatní velká města v naší republice. Za vše hovoří účast Brna jako jediného města z ČR v nadnárodní Evropské síti Zdravých měst pod vedením Světové zdravotní organizace (z cca 1000 Zdravých měst v Evropě bylo do této exkluzivní sítě vybráno 70 měst). Brno se takto stává městem, které je z pohledu EU a UN transparentní - „dobře viditelné“. Přehledně svojí aktivitou deklaruje ochotu přijmout evropskou kvalitu. Tento přístup je velice prozíravý a odpovídá evropskému bontonu. Pro město mj. zakládá předpoklad k úspěšnému vyjednávání o podpoře ze strany EU a dalších nadnárodních zdrojů.

Není proto náhodou, že právě v Brně se na počátku 2. tisíciletí sejdou Zdravá města Evropy k významné akci, kde bude podrobně představen program New Gate 21 jako návod a podpůrný systém k postupu města a regionů k udržitelnosti, zdraví a kvalitě života. Držíme Brnu palce, aby nadále skvěle reprezentovalo Zdravá města (a vůbec aktivní města) České republiky. Je to možná pro Brno i pro naši zemi důležitější, než si dnes dovedeme představit. Současně věříme, že další města využijí příkladu Brna a budou držet vysoko prapor naší republiky a regionů v evropské konkurenci.

Z ukázkových aktivit Města Brna vám dnes můžeme nabídnout:

Brněnský nabídkový katalog volnočasových aktivit - Generel bydlení - Koncepte rozvoje sociální péče v městě Brně pro období 1997/ 2000 - Kontaktní klub pro tzv. mládež z ulice - Krátkodobé záúční kurzy pro mládež - Monitoring ovzduší - Profil zdraví města Brna - Program pro dlouhodobě nezaměstnané klienty sociálních kurátorů - Recyklace plastů v chráněných dílnách - Rekultivace lokality Růženin důl - Řízení energie a úsporná opatření ve školách - Sen o hříšti snů - Sociální asistent (street worker) - Spolupráce města s MŠ - Stezka zdraví - Všechny děti jsou naše - Zapojení občanů do plánování budoucí podoby náměstí Svobody - Zapojení veřejnosti do přípravy Strategie pro Brno - Zavádění Systému environmentálního managementu (EMS) - Zelený telefon města Brna.

Bližší informace o výše uvedených ukázkových aktivitách můžete získat v internetovém systému iBrána na adrese:

<http://www.brana.cz/brno>

nebo na kontaktní adrese:

Mgr. Ivana Draholová, koordinátorka Projektu ZM Brno

T: (05) 42173075, E: zdrave-mesto@brno-city.cz

AKTUÁLNÍ DĚNÍ VE ZDRAVÝCH MĚSTECH ČR

• [Třebíč: Květinový den - výsledek sbírky]

Mezinárodní akcí na podporu boje proti rakovině je Květinový den - 12. května. V naší republice organizaci Květinového dne zajišťuje Liga proti rakovině Praha, která nabídla spolupráci také asociaci Zdravých měst ČR.

Květinový den se letos uskutečnil poprvé i v Třebíči, kde 14 studentek ze Střední zdravotnické školy a Vyšší zdravotnické školy v Třebíči zajistilo finanční sbírku určenou na výzkum a prevenci rakoviny. Občanům byly současně podávány informace o onkologických onemocněních a o možnostech prevence. Žlutý květ měsíčku zahradního byl milým poděkováním dárcům za finanční příspěvek - v symbolice Květinového dne znamená vítězství květiny nad rakem - nádorem. Dle sdělení pořádatelky Ligy proti rakovině bylo v Třebíči vybráno více než 13 000,- Kč.

Kontakt:

Dr. Jindra Stříbrská, koordinátorka Projektu ZM Třebíč
T: (0618) 896119, E: jindra.stribrska@mu-trebic.cz

• [Karviná: Stromy, domy, lidé]

Výstava Tadeáše Wrattného v Galerii Zdravého města Karviná u příležitosti významného životního jubilea umělce. Výstava probíhá v době od 9.září do 22.října 1999. Galerie je u všech výstav otevřena denně mimo sobot a nedělí v době od 9.30 do 16.00 hodin.

Galerie Zdravého města a Slezské univerzity je jedinou galerií konající svou činnost v rámci Zdravých měst ČR. Realizací výstav se Zdravé město a tamější nadační fond snaží o co největší zapojení a zviditelnění regionálních umělců. Výstavami v galerii chce rozvíjet Projekt duševního zdraví, podpořit regionální umělce a mimo jiné i propagovat sponzory, kteří podporují tyto kulturní aktivity nadačního fondu. Jedním z cílů těchto aktivit, je snaha zviditelnit činnost i neziskového sektoru ve městě. Výstavy jsou organizovány v rámci projektu "Galerie Zdravé město" a projektu "My pomáháme kultuře - kultura pomáhá dětem" se zaměřením na rozvoj duševního zdraví naší spoluobčanů.

Kontakt:

Josef Adámek, koordinátor Projektu ZM Karviná
T: (069) 6311840, E: nadace@rkka.cz

• [Brno: Ukázkové mateřské školy]

MŠ Michalova a MŠ Šaumannova v Brně mají Ministerstvem zdravotnictví ČR schválený dvouletý projekt s názvem „Rozvoj referenční činnosti dvou mateřských škol v síti projektu Zdravá mateřská škola v regionu města Brna“.

Cílem projektu je umožnit mateřským školám v Brně a jeho okolí, které mají zájem o projekt Zdravá mateřská škola, přímý kontakt a spolupráci s mateřskými školami, které již v síti projektu zdravá mateřská škola pracují a sdružit tyto mateřské školy, aby společnými činnostmi, vzájemnými návštěvami, výměnou zkušeností a řešením problémů dále rozvíjely své vlastní projekty a ve spolupráci s projektem Brno – Zdravé město zlepšovaly zdraví a kvalitu života.

Kontakt:

MŠ Michalova, 628 00 Brno, Zora Syslová, T: (05) 44210166
MŠ Šaumannova, 615 00 Brno, Dáša Hýblová, T: (05) 48214178

• [Kroměříž a čistší produkce]

V červnu 99 se v Kroměříži uskutečnilo zajímavé setkání. Ing. Horsák, spolupracovník Českého centra čistší produkce pro zlínskou oblast, zde prezentoval programy a služby, které mohou pomoci podnikům a organizacím dosáhnout parametrů Evropské unie. Tento seminář, kterého se kromě starosty starosty Mgr. Petra Sedláčka zúčastnili další představitelé města, vedoucí některých odborů Městského úřadu, zástupci Okresní hospodářské komory a některých kroměřížských podniků, představil programy Čistší produkce (CP) a Enviromentálního managementu (EMS).

Zástupci města dali najevo, že jim záleží na rozvoji a konkurenceschopnosti místních podniků, neboť jejich prosperita úzce souvisí s prosperitou města. Úloha města souvisí s finanční podporou nově zaváděných programů CP a EMS. Stále častěji jsou v soutěži o získání dotací a zvýhodněných úvěrů úspěšnější společné regionální projekty. Pro regionální projekt je pak město nejen morální podporou a určitým zázemím, stává se stmelujícím prvkem a partnerem. Poskytovatelé finanční podpory pozitivně hodnotí spolupráci měst na regionálních projektech. Radnice může tím, že nabídne partnerství např. v programu "Od Čistší produkce k Enviromentálnímu managementu a normám ISO 14000", přispět k prosperitě města a regionu. Přihlásí se kroměřížské radnici další partneři? Město si přeje, aby se z prvních rozpačitých kroků stal rázný pochod směrem k vyšší kvalitě a prosperitě kroměřížské podnikatelské sféry i sféry služeb.

Kontakt:

Ing. Marie Pokorná, koordinátorka Projektu ZM Kroměříž
T: (0634) 321284, E: meu.km.zdrave_mesto@brn.pvtnet.cz

NAPSALI O PROJEKTU ZDRAVÉ MĚSTO

• [Třebíč: Zdravé město je tu pro spokojený život lidí]

První dva dny minulého týdne se na třebíčské radnici školil tým lidí vytypovaných z různých komisí, městské rady, z vnějších spolupracujících organizací (kultura, sociální sféra, podnikatelé) na téma "Strategický rozvojový plán města". Školení probíhalo díky účasti Třebíče v Národní síti Zdravých měst.

"Bez tohoto plánu se nemůžeme ucházet o nějaké dotace, granty či projekty v rámci Evropské Unie, protože strategický plán je dnes klíčové slovo, bez něhož se s námi nikdo nebude bavit," řekla v úvodu místostarostka Marie Černá, jinak politik Projektu Zdravé město Třebíč. Záměrem rozhovoru však bylo jiné téma.

Když se řekne "Zdravé město", ozývají se takové názory, že jde o výmysl, jak zaměstnat a zaplatit zbytečné pracovní síly, které se ohánějí činnostmi jiných. Za okrajovou záležitost se toto téma většinou považuje i na tiskových konferencích. Čím je to? Mají lidé dostatek informací o podstatě koncepce Projektu Zdravého města, nebo k tomu, aby se městu dařilo, není žádné koncepce třeba?

Na tyto otázky jsme hledali odpověď u Marie Černé. "Na zastupitelstvu budeme předkládat zprávu o realizaci a koncepci dalšího rozvoje Projektu Zdravé město, protože i někteří zastupitelé nevědí, co to městu přináší. Myslím si, že zapojení do Národní sítě Zdravých měst je velice významným krokem, tak jako znalost toho, co se odehrává v městech EU, kde hraje základ strategický plán a komunitní spolupráce. Vše je pouze o tom, že tu nestojí městský úřad, dlouho nic a někde vzadu občan. Je tu městský úřad, občanská sdružení, aktivní skupiny lidí, školy a zařízení různého typu, pro která zde dříve nebyl člověk, dávající všechny dohromady, tedy koordinátor Zdravého města. Pojem Zdravé město mnohé lidi evokuje v tom, že to souvisí s lékaři, s výzvou a ještě možná se sportem. To ale není ta pravá podstata slova. Je to o tom, aby lidé ve městě žili spokojeně, v příjemném prostředí s pocitem, že k němu patří. Ke Zdravému městu patří i to, že se pamatuje na historické souvislosti, které se připomínají různými slavnostmi, že se tu pořádají kulturní akce. Je to také o bezpečnosti člověka, když může beze strachu přejít křižovátku, na níž nechybí semaforey, že si nepoláme nohu na chodníku, protože je opravený, že je tu příjemná zeleň, čisté ulice, dětská hřiště.

To všechno je o Zdravém městě," vyjmenovala tyto souvislosti Marie Černá pro ty, kteří stále pochybují a potřebnosti koncepce Projektu Zdravého města.

(Zdroj: Mirka Čermáková, Puls Třebíčska)

Další informace:

Ing. Marie Černá, politik Projektu ZM Třebíč

T: (0618) 896119, E: marie.cerna@mu-trebic.cz, W: <http://www.brana.cz/trebic>

TIPY NA ZÁVĚR

• Zajímají vás informace o akcích a aktivitách v ČR i v zahraničí?

Průběžně aktualizované Informace najdete na stránkách internet systému iBrána:

<http://www.brana.cz>

• Zajímá vás inspirace z více než 50ti ukázkových projektů ze Zdravých měst ČR?

Průběžně aktualizované Informace najdete na stránkách internet systému iBrána:

<http://www.brana.cz/inspirace>

DALŠÍ ČÍSLO BULLETINU ZM VYJDE NA KONCI ŘÍJNA 1999